

VILNIAUS SAVIVALDYBĖS GRIGIŠKIŲ PRADINĖS MOKYKLOS
PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO MOKYKLOJE
TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROJI DALIS

1. Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Vilniaus Grigiškių pradinėje mokykloje (toliau – Mokykla) tvarkos aprašo (toliau – Aprašas) paskirtis – padėti mokyklos bendruomenei tinkamai užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurtui, prievartos apraiškoms aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi.

2. Tvarkos aprašas nustato patyčių stebėsenos, patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymą Mokykloje.

3. Tvarkos aprašas, parengtas pagal Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Vilniaus miesto bendrojo ugdymo mokyklose tvarkos aprašą, patvirtintą Vilniaus miesto savivaldybės 2016 m. birželio 30 d. administracijos direktoriaus įsakymu Nr. 30-1602, ir remiasi šiais principais:

3.1. Į patyčias **būtina reaguoti** nepriklausomai nuo jų turinio (dėl socialinės padėties, lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos.

3.2. Kiekvienas bendruomenės narys: mokyklos administracijos darbuotojas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas mokyklos darbuotojas, tėvas, mokinys pastebėjęs ar sužinojęs apie patyčias, turi reaguoti ir jas stabdyti.

3.3. Veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie patyčias amžiaus ir pareigų bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančiųjų patyčias amžiaus ir pareigų.

3.4. Visi mokyklos bendruomenės nariai: mokiniai, administracijos darbuotojai, mokytojai, švietimo pagalbos specialistai, tėvai (globėjai/rūpintojai), kiti mokyklos darbuotojai turi būti susipažinę su Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarka, ją įgyvendinančiais dokumentais ir tai patvirtinti savo parašu.

3.5. Visi Mokykloje priimti patyčių prevencijos sprendimai turi būti vykdomi, o jų veiksmingumas aptariamas.

Tikslas - užkirsti kelią smurtui ir patyčioms mokykloje ir jos teritorijoje, organizuoti, įgyvendinti ir tobulinti mokykloje smurto prevencijos priemones, kurios padėtų vaikus išmokyti bendrauti nesityčiojant ir nesmurtaujant bei kaip kurti saugią ir draugišką aplinką mokykloje. Taip pat siekiant ugdyti pozityvų vaiko elgesį ir sukurti draugišką ir saugią atmosferą, nustatyti kokie turi būti daromi veiksmai individualiu, klasės, mokyklos, šeimos lygmeniu.

4. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

4.1. **Patyčios** – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui ir yra stebimi kitų asmenų ar asmenų grupės.

4.2. Patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

4.2.1. **Žodinės patyčios**: pravardžiavimas, grasinimas, užgauliojimas, užkalbinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

4.2.2. **Fizinės patyčios**: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

4.2.3. **Socialinės patyčios:** socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gaudų skleidimas ir kt.;

4.2.4. **Elektroninės patyčios:** skaudinančiųjų ir gąsdinančiųjų asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gaudų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

4.3. **Patyčias patiriantis vaikas** – mokinys, iš kurio tyčiojamasi;

4.4. **Besityčiojantysis/skriaudėjas** – mokinys ar suaugęs, inicijuojantis, vykdamas patyčias ar prisidedantis prie jų;

4.5. **Patyčias patiriantis suaugęs** – administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, iš kurio tyčiojosi mokinys (-iai);

4.6. **Patyčių stebėtojas/stebėtojai** – asmuo/mokinys ar asmenų/mokinių grupė, matantys ar žinantys apie patyčias;

4.7. **Patyčių prevencija** – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti imantis mokyklos bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių;

4.8. **Patyčių intervencija** – visuma priemonių, taikomų visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant mokinių tėvus (globėjus, rūpintojus);

4.9. **Patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną** – patyčių situacijos mokykloje stebėjimas renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

II. PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA MOKYKLOJE

5. Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja ne mažiau kaip penki atsakingi asmenys - Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo darbo grupė, kuriuos savo įsakymu tvirtina Mokyklos direktorius, Vaiko gerovės komisijos pirmininko teikimu. Atsakingais asmenimis gali būti skiriami vaiko gerovės komisijos nariai ir kiti mokyklos darbuotojai, kurie kasmet:

5.1. Organizuoja patyčių masto mokykloje tyrimą.

5.2. Du kartus per mokslo metus: sausio ir birželio mėnesiais analizuoja socialinio pedagogo/psichologo apibendrintus mokykloje fiksuotų pranešimų apie patyčias duomenis;

5.3. Numato patyčių prevencijos konkrečias priemones (darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo, prevencinių programų įgyvendinimo, klasės valandėlių ir pan.) einamųjų kalendorinių metų veiklos plane, taip pat mokyklos ugdymo plane bei klasės mokytojų veiklos planuose;

5.4. Kasmet įvertina, kaip sekėsi įgyvendinti pasiūlytas plano priemones ir teikia naujus siūlymus (jei toks poreikis yra tikslingas) einamųjų kalendorinių metų veiklos planui;

5.5. Aptaria ir svarsto klasių mokytojų pateiktus patyčių atvejus, jei reikia numato konkrečias pagalbos priemones, kreipiasi pagalbos į institucijas, priima sprendimus;

5.6. Teikia siūlymus mokyklos Direktoriui dėl patyčių prevencijos priemonių įgyvendinimo mokykloje, mokyklos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais; papildyti, patikslinti metų veiklos planui ar/ir ugdymo planui.

6. Klasės mokytojai, kiti dalykų mokytojai mokslo metų pabaigoje savo metodinėse darbo grupėse, dalyvaujant vaiko gerovės komisijos ir taip pat Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo darbo grupės nariams aptaria turimus pranešimus apie patyčias, apie prevencijos, taikomų intervencijos priemonių rezultatus klasėje bei teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su patyčiomis.

III. PATYČIŲ INTERVENCIJA MOKYKLOJE

7. Visais atvejais kiekvienas mokyklos bendruomenės narys (išskyrus mokinius) reaguodamas veikia pagal schemą, numatytą 1 priede:

7.1. Įsikiša įtarus ar pastebėjus patyčias - stabdo bet kokius tokių įtarimų keliančius veiksmus, laikantis Mokyklos bendruomenės susitarimų (2 priedas);

7.2. Primena mokiniui/asmeniui, kuris tyčiojasi, kad toks elgesys yra netoleruotinas, jei tai yra mokinys, primena jam Mokyklos nuostatas, mokinio elgesio taisykles;

7.3. Esant reikalingai pagalbai, t.y. iškilus pavojui mokinio sveikatai ir gyvybei, kreipiasi į pagalbą turinčius/galinčius suteikti asmenis: tėvus (globėjus), mokyklos darbuotojus, ar institucijas: policiją ir/ar greitąją pagalbą – tel. 112;

7.4. Surenka informaciją apie besityčiojančių tapatybę, dalyvių skaičių ir kitus galimai svarbius faktus;

7.5. Kuo greičiau informuoja klasės mokytoją ar vieną iš mokyklos administracijos darbuotojų, ar bet kurį Mokyklos specialistą apie įtariamas ar įvykusias patyčias bei užpildo pranešimo apie patyčias formą – 3 priedas, kurį nedelsiant perduoda klasės mokytojui tirti;

7.6. Mokiniai, siekiant sustabdyti patyčias, nedelsiant kreipiasi pagalbos į bet kurį mokyklos pedagogą, kuris toliau privalo veikti pagal 7.1 – 7.4 punktus.

7.7. Atlieka kitus Mokyklos tvarkos apraše nurodytus veiksmus.

8. Kiekvieno Mokyklos bendruomenės nario (išskyrus mokinio) veiksmai įtarus ar pastebėjus **elektronines patyčias** ar gavus apie jas pranešimą:

8.1. Išsaugo vykstančių elektroninių patyčių įrodymus (atlikdamas „printscreen“ funkciją, fotografuodamas ar įrašydamas ir panaš.);

8.2. Nedelsiant imasi visų reikiamų priemonių elektroninėms patyčioms sustabdyti.

8.3. Esant reikalingai pagalbai, t.y. iškilus pavojui mokinio sveikatai ir gyvybei, kreipiasi į pagalbą turinčius/galinčius suteikti asmenis: tėvus (globėjus), mokyklos darbuotojus, ar institucijas: policiją ir/ar greitąją pagalbą – tel. 112;

8.4. Kuo greičiau informuoja klasės mokytoją ar vieną iš Mokyklos ugdymo vadovų, ar bet kurį Mokyklos specialistą apie įtariamas ar įvykusias patyčias bei užpildo pranešimo apie patyčias formą – 3 priedas, kurį nedelsiant perduoda klasės mokytojui tirti;

8.5. Mokiniai, siekiant sustabdyti patyčias, nedelsiant kreipiasi pagalbos į bet kurį mokyklos pedagogą, kuris toliau privalo veikti pagal 8.1 – 8.4 punktus.

9. Pagal šio aprašo 7 ir 8 punktus bei papunkčius klasės mokytojas, gavęs informaciją apie įtariamas ar įvykusias patyčias tarp mokinių:

9.1. Užpildo pranešimo apie patyčias formą (3 priedas), jei ši forma dar nebuvo pildyta. Ją atidžiai išnagrinėja ir pradeda veikti:

9.1.1. Organizuoja individualius pokalbius (jei reikia ir jeigu yra tinkamas mokinių amžius, paprašo pokalbio dalyvių užpildyti „Paaiškinimo“ formą su patyčių dalyviais.

9.1.2. Per e. dienyną (jei reikia skubiai – telefonu ar bet kokia kita ryšio priemone) informuoja jų tėvus (globėjus).

9.1.3. Esant poreikiui kviečia mokinių tėvus dalyvauti pokalbiuose ir fiksuoja priimtus susitarimus (rekomenduojama raštu).

9.1.4. Jeigu reikia, į pokalbį gali pasikviesti Mokyklos specialistus.

9.2. Klasės mokytojas nesiliaujant patyčioms ar esant sudėtingesniais patyčių atvejais kreipiasi į Mokyklos Vaiko gerovės komisiją ir perduoda visus surinktus faktus apie netinkamą elgesį.

10. Mokyklos Vaiko gerovės komisija, išklausi patyčių problemos pristatymą ir įvertinusi turimą informaciją:

10.1. Numato konkretų veiksmų planą siekiant stabdyti patyčias Mokykloje;

10.2. Aptaria pagalbos poreikį ir jeigu reikia, ją numato;

10.3. Supažindina su veiksmų plano nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus);

10.4. Paskiria komisijos narį, kuris atsakingas už veiksmų plano įgyvendinimo kontrolę bei informuoja komisiją apie priemonių įgyvendinimą, ir jeigu reikia, gali teikti iš naujo svarstyti problemos sprendimą;

10.5. Jeigu reikia, teikia siūlymą Mokyklos direktoriui taikyti drausmines priemones skriaudikams, ar jų teisėtiems atstovams arba dėl šių priemonių taikymo, raštu, gali kreiptis į kitas institucijas, turinčias teisę, taikyti drausmines priemones;

10.6. Atlieka kitus, Mokyklos Vaiko gerovės komisijos narių nuomone, būtinus, veiksmus.

11. Mokiniui pasityčiojus iš Mokyklos darbuotojo, asmuo, pastebėjęs ar įtaręs patyčias, privalo imtis veiksmų, numatytų 7.1. – 7.3 ar 8.1. – 8.3. punktuose ir nedelsiant raštu (užpildant priedo 3 formą) informuoti Mokyklos direktorių – užregistruoti formą raštineje.

12. Mokyklos darbuotojui pasityčiojus iš mokinio, asmuo, pastebėjęs ar įtaręs patyčias, privalo imtis veiksmų, numatytų 7.1. – 7.3. ar 8.1. – 8.3. punktuose ir nedelsiant raštu (užpildant priedo 3 formą) informuoti Mokyklos direktorių – užregistruoti formą raštineje.

13. Mokyklos direktorius, pagal 11 ar 12 punktus, gavęs registruotą 3 priedo formą, imasi šių veiksmų:

13.1. Organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, ir jeigu reikia, paprašo jų per vieną darbo dieną raštu parašyti pasiaiškinimą. Jei vyko patyčios prieš mokinį/mokinius, nurodo Mokyklos Vaiko gerovės komisijos pirmininkui nedelsiant įvertinti pagalbos aukai reikalingumą bei pagal galimybes teikti arba organizuoti pagalbos teikimą;

13.2. Gavęs raštiškus paaiškinimus priima sprendimą dėl komisijos sudarymo įvykiui iširti (komisija dirba ne ilgiau negu 10 darbo dienų, ligos atveju, tyrimas tęsiamas tiek, kiek asmenys, susiję su tyrimu, buvo nedarbingi). Jeigu komisija nesudaroma, nes yra aiškios – t.y. kaltininkas nustatytas, priima sprendimą dėl drausminių priemonių taikymo (vadovaujasi Mokyklos vidaus darbo taisyklių nustatyta tvarka);

13.3. Gavęs komisijos išvadas, priima sprendimą dėl išvadų bei rekomendacijų patvirtinimo, drausminių nuobaudų taikymo. Paskiria asmenį, atsakingą už rekomendacijų įgyvendinimo kontrolę;

14. Kitiems patyčių dalyviams pagal individualius poreikius-prašymus mokykloje gali būti teikiama švietimo pagalbos specialistų ir pedagogų pagalba.

15. Tais atvejais, kai mokykloje nėra švietimo pagalbos specialistų ar yra kitos priežastys, dėl kurių negali būti teikiama švietimo, ar kita pagalba, netikslinga ją teikti mokykloje, klasės mokytojas ar administracijos atstovas, Mokyklos Vaiko gerovės komisijos pirmininkas nukreipia mokinį ir jo tėvus (globėjus) į Savivaldybės švietimo pagalbos įstaigą.

IV. BENDRADARBIAVIMAS SU KITOMIS INSTITUCIJOMIS

16. Mokykla, spręsdama patyčių ir smurto atvejus mokykloje, bendradarbiauja su įvairiomis organizacijomis bei institucijomis:

16.1. Pedagogine - psichologine tarnyba (tarnyba gali pravesti papildomus mokymus pedagogams, kaip reikėtų dirbti smurto atveju mokykloje);

16.2. Policijos komisariatu (su komisaru galima sutarti, kad patuliai dažniau prižiūrėtų mokyklos teritoriją, kad paskirtų pareigūną, kuris, esant reikalui, konsultuotų moksleivius, kad policijos pareigūnai reguliariai vykdytų įvairias prevencines veiklas);

16.3. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Vaiko teisių apsaugos skyriumi (toliau - VTAS) turi daugiau juridinių įgaliojimų darbui su socialinės rizikos šeimomis; mokykla gali įtraukti VTAS specialistus į prevencinę veiklą);

16.4. Nevyriausybinėmis organizacijomis;

16.5. Psichikos sveikatos centru (bendradarbiaudama su PSC mokykla gali gauti konsultacijas pedagogams, mokomuosius užsiėmimus moksleiviams).

V. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

17. Vykdamt smurto bei patyčių prevenciją klasių mokytojai kiekvienus mokslo metus planuoja ir įgyvendina ilgalaikes tikslines patyčių prevencijos programas (mažiausia 6 valandėlės per mokslo metus skiriamos patyčių tematikai).

18. Šio aprašo įgyvendinimas yra susijęs su Vilniaus savivaldybės Grigiškių pradinės mokyklos Vidaus darbo taisyklėmis, Mokinių elgesio taisyklėmis, Poveikio priemonių taikymo taisyklėmis, Mokyklos ugdymo planu ir kitais dokumentais.

19. Patyčių ar smurto atveju, informaciją viešiesiems ryšiams teikia Mokyklos direktorius arba raštu įgaliotas jo asmuo, nepažeisdamas Lietuvos respublikos teisės aktų.

20. Šis aprašas, aptartas Mokyklos taryboje, įsigalioja kitą dieną po jo pasirašymo bei registravimo.

21. Šis aprašas skelbiamas mokyklos internetinėje svetainėje: www.grigiskiupradine.jimdo.com

VI. PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO MOKYKLOJE TVARKOS APRAŠO PRIEDAI:

22. Reagavimo į patyčias ir pagalbos joms įvykus, planas (priedas Nr. 1).

23. Mokyklos bendruomenės susitarimas (priedas Nr. 2).

23. Forma apie patyčias (priedas Nr. 3).

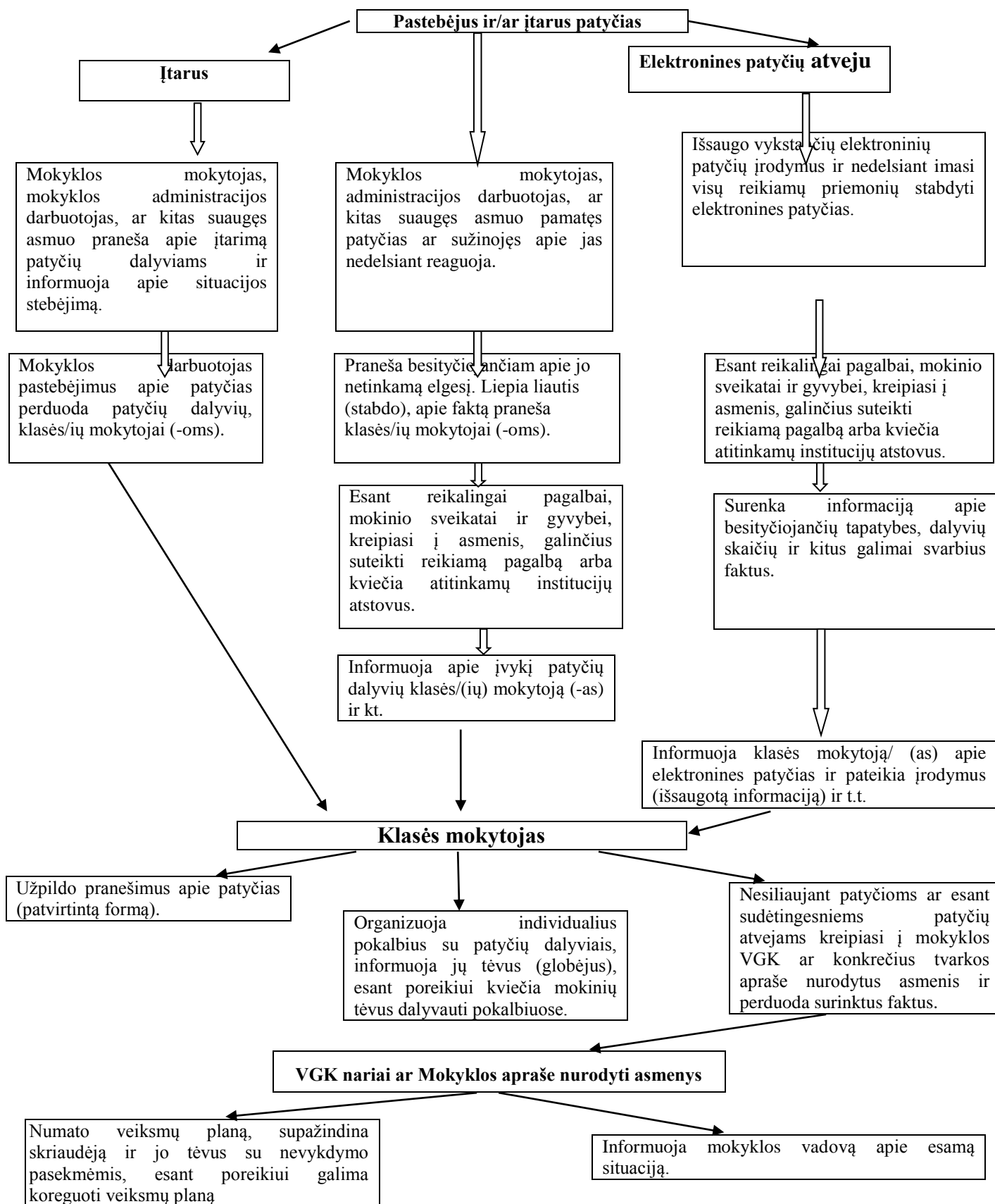
24. Smurto samprata (priedas Nr. 4)

Rekomendacijos klasių mokytojoms, kaip paskatinti mokinius reaguoti į patyčias ir smurtą (priedas Nr. 5).

24. Rekomendacijos mokinių tėvams/ globėjams dėl patyčių ir smurto prevencijos (priedas Nr. 6).

25. Rekomendacijos mokiniams, kaip reaguoti į patyčias (priedas Nr. 7).

REAGAVIMO Į PATYČIAS IR PAGALBOS JOMS ĮVYKUS, PLANAS

MOKYKLOS BENDRUOMENĖS SUSITARIMAS

1. Kai mokinys naudoja smurtą pamokos ar pertraukos metu, tai:
 - 1.1. Konstatuojame faktą, kad naudojamas smurtas (pvz. Čia – muštynės ar panaš.);
 - 1.2. Įspėjame žodžiu (pvz. Prašau liautis tyčiotis, arba prašau liautis muštis, ar panaš.);
 - 1.3. Jei reikia, naudojame fizinius veiksmus smurto sustabdymui, t.y. išskiriame besimušančius mokinius atsistodami tarp jų arba apkabindami iš nugaros ir laikydami. Jei vyksta patyčios, tai prašome stebėtojus pasišalinti, besityčiojantį mokinį išvedame į kitą patalpą, o nukentėjusiam mokiniui suteikiame pagalbą;
 - 1.4. Kviečiame administracijos budėtoją, psichologą arba socialinį pedagogą pačiu tinkamiausiu tuo metu būdu, kad būtų priimtas sprendimas dėl pagalbos suteikimo.
 2. Kai mokinys vartoja necenzūrinius žodžius, tai:
 - 2.1. Konstatuojame faktą (pvz. Čia – keikiamasi, mes susitarę mokykloje nesikeikti ar panaš.);
 - 2.2. Informuojame klasės mokytoją apie įvykį;
 - 2.3. Kartojantis situacijai, klasės mokytoja informuoja mokinio tėvus (žodžiu ar per el. dienyną);
 - 2.4. Klasės mokytojas, organizuoja individualius pokalbius su mokiniu, o prireikus kviečia pokalbiui ir mokinio tėvus, situacijai nesikeičiant, pagalbos kreipiasi į mokyklos specialistus (socialinį pedagogą ar psichologą).
 3. Kai mokinys netinkamai elgiasi pamokos metu, tai:
 - 3.1. Konstatuojame faktą;
 - 3.2. Paprašome nuraukti netinkamą elgesį.
 - 3.3. Jei situacija nesikeičia, kviečiame administracijos budėtoją, pačiu tinkamiausiu tuo metu būdu, priimti sprendimą dėl kitų veiksmų (ugdymo aplinkos pakeitimo, pagalbos suteikimo).
 - 3.3. Tą pačią dieną informuoti klasės mokytoją, tėvus (žodžiu ar per el. dienyną) bei kitą mokyklos specialistą (socialinį pedagogą ar psichologą) bei pačiu tinkamiausiu tuo metu būdu, priimti sprendimą dėl pagalbos suteikimo.
-

VILNIAUS SAVIVALDYBĖS GRIGIŠKIŲ PRADINĖS MOKYKLOS PRANEŠIMO APIE PATYČIAS FORMA

_____ (Pranešimo data)

Bendrieji duomenys:

Kas pranešė apie patyčias	
Kada įvyko patyčios	
Kur įvyko patyčios	
Kokia patyčių forma naudota, ar įtariama, kad buvo naudota	
<ul style="list-style-type: none"> ○ Fizinės: (vaiko užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, įspyrimas, kumštelėjimas, spaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.); ○ Socialinės: (įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad vaikas yra nepageidaujamas ar atstumiamas. ○ Elektroninės: (patyčios vykstančios elektroninėje erdvėje; socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus, t.y. nemalonių žinučių rašinėjimas arba elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, vaiko asmeninių detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.) 	
Kiti pastebėjimai (įrašyti) _____	
Ar žinomas tokio elgesio pasikartojimas/ai	

Duomenys apie patyčių dalyvius:

Mokinio/mokinių, patyrusio/sių patyčias, vardas, pavardė, gimimo data (amžius), klasė	
Mokinio/mokinių, kuris/ie tyčiojosi, vardas, pavardė, gimimo data (amžius), klasė	
Mokinio/mokinių, stebėjusio/sių patyčias, vardas, pavardė, gimimo data (amžius), klasė	

Išsami informacija apie įvykį ir planuojamus veiksmus:

Išsami informacija apie įvykį	
Planuojami veiksmai	1. _____ 2. _____ 3. _____ 4. _____ 5. _____

_____ (Užpildžiusio formą asmens, vardas, pavardė)

_____ (Parašas)

PATVIRTINTA
Vilniaus savivaldybės
Grigiškių pradinės mokyklos
direktoriaus 2016 m. rugsėjo 2 d.
įsakymu Nr. V -

SMURTO SAMPRATA

- Kito žmogaus mušimas per veidą, rankas, kojas, pilvą, nugarą, užpakalį.
- Nužudymas ar kėsinimas nužudyti.
- Pistoletų, šautuvų, automatų atsinešimas ar panaudojimas mokykloje ar už jos teritorijos ribų.
- Peilių, lazdų, kitų šaltųjų ginklų nešiojimas ar panaudojimas.
- Petardų, kitų sprogstamų medžiagų nešiojimas ar panaudojimas.
- Pastūmimas.
- Kojos pakišimas, kad kitas nugriūtų ar susižalotų.
- Daiktų mėtymas į kitą žmogų.
- Kito žmogaus daiktų naikinimas.
- Rankos užlaužimas.
- Spjaudymas.
- Kandžiojimas.
- Sprigtai, skausmingi odos trynimai.
- Tempimai prieš kito žmogaus valią.
- Apipylimas vandeniu ar kitais skysčiais.
- Drabužių plėšymas.
- Dūrimas peiliu, tušinuku ar kitu daiktu.
- Draskymas nagais.
- Tampymas už plaukų.
- Smaugimas.
- Kito žmogaus daiktų ar kūno tepiojimas tušinuku, rašalu, flomasteriais ar kitais daiktais.
- Bet koks kitoks skausmo sukėlimas.
- Privačių kūno dalių lietimasis prieš kito žmogaus valią.
- Seksualinis priekabiavimas žodžiais ar raštu.
- Prievartiniai seksualiniai santykiai mokyklos teritorijoje.
- Vaikų iki 14 m. seksualinio neliečiamumo pažeidimas.
- Neleidimas rūbinėje persirengti.
- Nusikaltimo planavimas.
- Nepranešimas apie žinomą nusikaltimą.
- Smurtinių bausmių taikymas.
- Naudojimas socialiniu statusu ar užimamomis pareigomis, siekiant pažeminti kitą žmogų ar jam pakenkti.
- Gąsdinimas.
- Grasinimas susidoroti.
- Daiktų ar pinigų atėmimas ar vogimas.
- Priverstinis skolos „auginimas“.
- Spaudimas neatskleisti smurtinių veikslių pedagogams.
- Išsijuokimas, siekiant pažeminti.
- Įžeidus pravardžiavimas.
- Necenzūrinės kalbos vartojimas.
- Privertimas bėgti iš pamokų.
- Garsus rėkavimas pamokos metu.
- Riksmai pertraukų metu ar kieme sukeltiems nemaloniems jausmams.
- Šmeižtas.

- Apkalbinėjimas už akių, siekiant pažeminti.
 - Demonstratyvus piktybinis izoliavimas.
 - Įžeidžių žinučių rašymas mobiliuoju telefonu ar elektroniniu paštu.
 - Privачios informacijos atskleidimas siekiant pažeminti.
 - Kitų žmonių ignoravimas dėl lyties, amžiaus, išvaizdos, gebėjimų.
 - Privertimas atlikti veiksmus, kurie yra naudingi tik smurtautojui.
 - Spaudimas turėti konkrečius įsitikinimus.
 - Spaudimas meluoti.
 - Kitų žmonių judėjimo laisvės apribojimas, siekiant asmeninės naudos.
 - Kitų žmonių privertimas rinktis, su kuo bendrauti ar nebendrauti.
 - Mokyklos drausmės taisyklių pažeidimas.
 - Viešas išsijuokimas iš kito asmens.
 - Tyčinis kito žmogaus įskaudinimas.
 - Privertimas skolinti.
 - Demonstratyvus atsisakymas vykdyti administracijos, pedagogų nurodymus, susijusius su ugdymo procesu.
 - Piktybinis dominavimas, priimant sprendimus.
 - Kiti netiesioginiai veiksmai, kuriais siekiama valingai pakenkti kitam žmogui.
 - Nusikalstamos grupuotės kūrimas ir dalyvavimas joje.
 - Demonstratyvus ar piktybinis vengimas spręsti smurto atvejus.
-

PATVIRTINTA
Vilniaus savivaldybės
Grigiškių pradinės mokyklos
direktoriaus 2016 m. rugsėjo 2 d.
įsakymu Nr. V -

REKOMENDACIJOS KLASIŲ AUKLĖTOJAMS, KAIP PASKATINTI MOKINIUS REAGUOTI Į PATYČIAS IR SMURTĄ

1. Kuriant draugišką klasės mikroklimatą, formuoti nuostatą: „Kiekvienas atsakingas už tai, kas vyksta“.
 2. Mokiniai įsipareigoja reaguoti į patyčias, savo įsipareigojimus tvirtina kiekvienų mokslo metų rugsėjo 1d. pasirašydami po Moksleivių elgesio taisyklėmis.
 3. Reguliariai priminti mokiniams, kad jie gali reaguoti į patyčias:
 - 3.1. Ignoruodami priekabiuotoją;
 - 3.2. Praeidami pro šalį ir pasakydami: „Tai yra patyčios!“;
 - 3.3. Informuodami suaugusįjį.
 4. Pabrėžti, kaip svarbu nesudaryti „televizoriaus“ principo: „Stoviu, stebiu, kas vyksta, ir nieko nedarau“.
 5. Sukurti kiekvienoje klasėje mokinių reagavimo į patyčias taisyklės.
 6. Atskirai dirbti su tiksline mokinių grupe – stebėtojais, t. y. naudojant aktyviuosius metodus, pastiprinti tuos mokinius, kurie palaiko skriaudžiamą mokinį, bet nieko nedaro, paskatinti juos reaguoti, pagirti.
 7. Parašyti laiškus visiems klasės mokinių tėvams apie tai, kaip svarbu vaiko mokymuisi gera savijauta, emocinė būklė mokykloje, atkreipiant dėmesį į patyčių problemą, paraginant vaikus ir tėvus apie tai nuolat kalbėtis, paprašyti, kad tėvai informuotų klasės vadovą, jeigu jų vaikai stebi (mato) patyčias.
 8. Stebėti situaciją klasėje, reguliariai aptarti su mokiniais stebėjimo rezultatus.
-

PATVIRTINTA
Vilniaus savivaldybės
Grigiškių pradinės mokyklos
direktoriaus 2016 m. rugsėjo 2 d.
įsakymu Nr. V -

REKOMENDACIJOS MOKINIŲ TĖVAMS/ GLOBĖJAMS DĖL PATYČIŲ IR SMURTO PREVENCIJOS

1. Aptarkite individualiai su vaiku mokyklos vidaus taisykles. Skirkite tokiam pokalbiui laiko ne tik tada, kai jis prasižengia. Paaiškinkite, kodėl manote, kad mokyklos taisyklės yra teisingos.
 2. Suformuokite elgesio taisykles namuose.
 3. Pakalbėkite su savo vaiku apie smurtą, matomą per televiziją. Aptarkite smurtinius kompiuterinius žaidimus, netinkamus įvykius kieme. Paaiškinkite, kokias pasekmes sukelia smurtas.
 4. Pamokykite, kaip vaikas gali spręsti problemas. Pagirkite, jeigu konfliktines situacijas jūsų vaikas išsprendė nepanaudodamas smurto.
 5. Pamokykite vaiką, kaip savo pyktį išreikšti tinkamu būdu. Paaiškinkite, kad pykčio rodymas, mušant ar įžeidžiant kitus, yra netinkamas būdas. Jeigu jūs, kaip tėvas ar mama, supykstate, parodykite vaikui savo pavyzdžiu, kaip galima pyktį išreikšti tinkamu būdu (pasakant žodžiais „aš pykstu“, padaužant į pagalvę, padarant 20 pritūpimų ir pan.).
 6. Padėkite vaikui suprasti, kad žmonės gali skirtis savo išvaizda, gali turėti kitokią nuomonę.
 7. Pastebėkite, jeigu vaikas pradėjo elgtis keistai. Gal jis pradėjo dažniau pykti, gal pradėjo nebesutarti su savo draugais ar bendraklasiais, gal pasidarė žiaurus su gyvūnais. Padėkite vaikui, pasitarkite su psichologu ar patikimu žmogumi jūsų aplinkoje.
 8. Nuolat bendraukite su vaiku, prašykite, kad vaikas jus visada informuotų, kur jis yra, ką jis daro. Susipažinkite su vaiko draugais.
 9. Jei matote, kad vaiko draugai netinkamai elgiasi, aptarkite tai su vaiku.
 10. Dalyvaukite mokyklos gyvenime. Apsilankykite įvairiuose renginiuose, nuolat stebėkite, kaip vaikui sekasi atlikti namų darbus. Reguliariai teiraukitės klasės auklėtojo, kaip sekasi jūsų vaikui. Dalyvaukite tėvų susirinkimuose.
 11. Prašykite, kad mokykla įtrauktų vaiką į popamokinę veiklą.
 12. Tapkite bent kartą metuose savanoriu. Suorganizuokite tėvų – moksleivių diskusiją apie smurtą mokykloje.
 13. Jeigu matote, kad kiti Jums pažįstami tėvai nepadedą savo vaikams spręsti smurto problemų, padėkite jiems, nesmerkite už netinkamą elgesį. Mokėkite argumentuotai apginti savo nuomonę.
-

PATVIRTINTA
Vilniaus savivaldybės
Grigiškių pradinės mokyklos
direktoriaus 2016 m. rugsėjo 2 d.
įsakymu Nr. V -

REKOMENDACIJOS MOKINIAMS, KAIP REAGUOTI Į PATYČIAS

1. Būk draugiškas su mokiniu, kuris patiria patyčias. Parodyk jam, kad tu matai, kas su juo vyksta ir kad tai tau rūpi. Jei gali, pasistenk dažniau būti su juo – priekabiautojui bus sunkiau tyčiotis, kai skriaudžiamasis bus ne vienas.

2. Paragink mokinį, kuris patiria patyčias, pasipasakoti kam nors: kokiam nors suaugusiajam žmogui, kuriuo jis pasitiki.

3. Papasakok kam nors apie tai, ką matei. Kartais mokiniai, patiriantys patyčias, patys nedrįsta niekam pasakoti, bijo, kad jais nepatikės, bijo smurtautojo keršto. Atmink, kad priekabiautojas taip pat dažnai bijo, kad kas nors sužinos apie tai, kas vyksta.

4. Nesityčiok, nors taip elgiasi tavo draugai. Lengva prisijungti prie kitų vaikų ir priekabiauti prie ko nors, kas yra už kitus silpnesnis. Nesityčiodamas tu parodysi, kad galima elgtis kitaip.
